

Uitdaging om perceptie in de markt te veranderen

Hyperion legt zichzelf langs de meetlat

Paul van der Linden

Performance Management mag zich nog steeds verheugen in een grote belangstelling van zowel organisaties als software-leveranciers. Menigeen ziet in Corporate Performance Management (CPM), Business Performance Management (BPM), of Enterprise Performance Management (EPM) de volgende stap in Business Intelligence.

Performance Management (door welk woord ook voorafgegaan) betreft het tot stand brengen van een gesloten cirkel tussen planning (normstelling) en de feitelijke behaalde resultaten. Door deze confrontatie van planning en actuals wordt de organisatie in staat gesteld om bij te sturen en zodoende haar bedrijfsresultaat verder te verbeteren. Zie hier de aantrekkingskracht van het onderwerp. In de markt voor Performance Management-oplossingen neemt Hyperion Solutions een belangrijke plaats in. Voor een niet onbelangrijk deel is de multidimensionele database Essbase hieraan debet. Essbase bestaat inmiddels dertien jaar en heeft in die periode een trouwe schare aanhangers verworven. Geheel terecht, want met name waar het gaat om de geboden financiële functionaliteit is er voor concurrerende producten geen eer te behalen. Vooral bij controllers is Essbase niet 'weg te branden'. Wie een ander product voorstelt wordt niet zelden weggehoond vanwege het (vergelijkenderwijs) *Mickey Mouse-karakter* ervan. Zeven jaar geleden kreeg Hyperion door het samengaan met Arbor de beschikking over Essbase. Door de applicaties van Hyperion te combineren met de Essbase-server, ontstond een

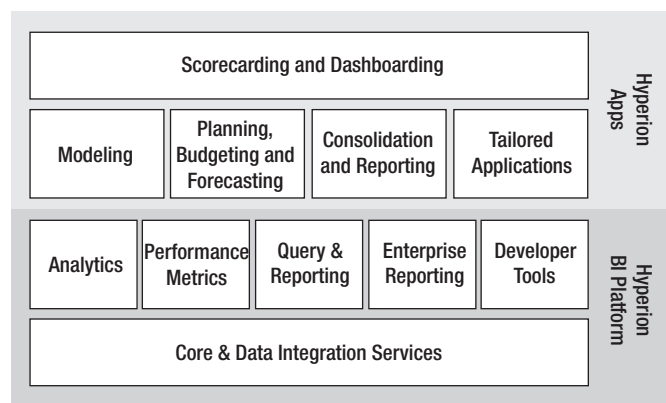
krachtige bundeling die ook nu nog gezien mag worden. Maar succes heeft altijd een keerzijde. En in het geval van Hyperion is dat niet anders. De zojuist gepresenteerde resultaten van het tweede Nationale Data Warehouse Onderzoek (DWO 2005) laten zien dat Hyperion een derde plaats inneemt bij de OLAP-tools. Een positie die Hyperion Performance Suite bij de rapportage-tools nog lang niet heeft bereikt. Essbase is zo nadrukkelijk aanwezig dat het niet iedereen duidelijk is dat Hyperion meer is dan Essbase. De boodschap van Hyperion luidt nadrukkelijk: Business Performance Management.

Business Performance Management (BPM)

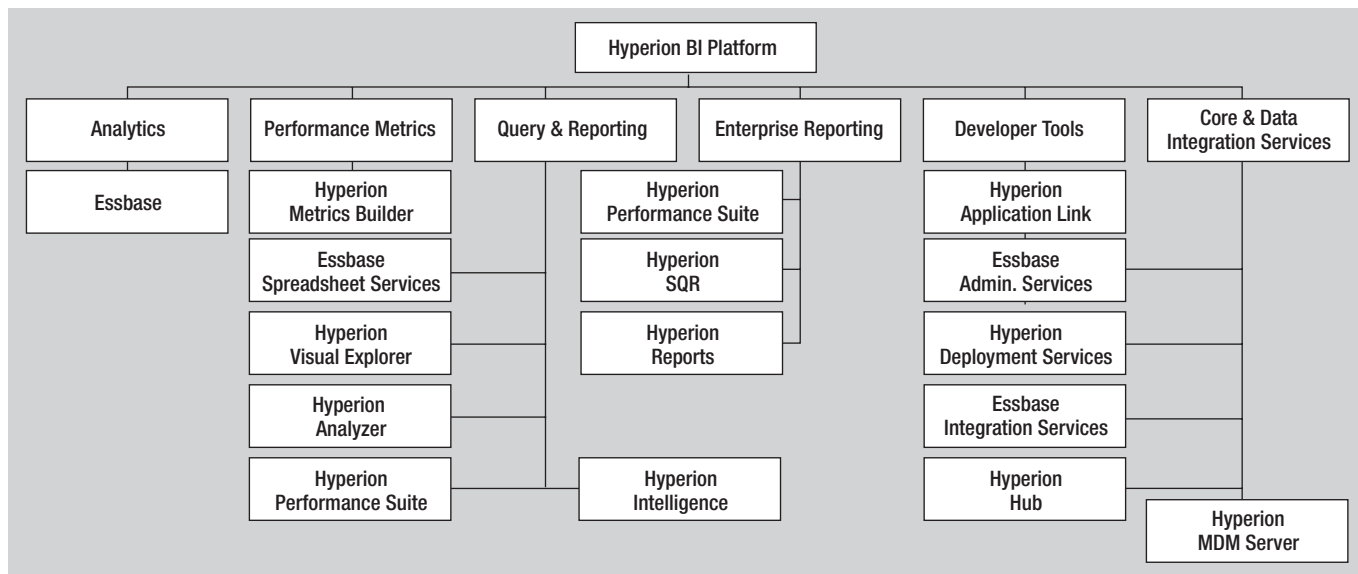
Een serieuze visie op Performance Management (of het nou Corporate, Enterprise of Business Performance Management wordt genoemd) kent drie gerelateerde lagen. De eerste laag bestaat uit strategy mapping. Kort gezegd: waar moet aan gedraaid worden om het gestelde ondernemingsdoel te behalen. Hier wordt, uitgaande van gestelde bedrijfsdoelen, de koppeling gelegd tussen strategie en bedrijfsprocessen. De bedrijfsstrategie zal vertaald moeten worden in strategieën zoals die gelden voor de verschillende onderdelen van het bedrijf. Al deze strategieën dienen op elkaar afgestemd te zijn.

Teneinde betekenisvolle informatie te verkrijgen zullen gemaakte kosten moeten worden geboekt op de post waarvoor de kosten zijn gemaakt. Dit klinkt logisch, maar is in de praktijk steeds minder het geval. De oorzaak hiervan is dat het aandeel van de zogenaamde indirecte kosten de afgelopen periode alleen maar is toegenomen. De oplossing hiervoor ligt in het toepassen van een vorm van direct costing (zoals bijvoorbeeld Activity Based Costing). Sluitstuk is het vaststellen en definiëren van Key Performance Indicatoren, Dit zijn de grootheden (variabelen) waaraan de organisatie haar prestaties wilt aflezen.

Welk deel van deze drietrapsraket wordt door Hyperion ingevuld?

Afbeelding 1: Hyperion Applications en BI Platform.

Afbeelding 2: Opbouw Hyperion BI Platform.

Met andere woorden: hoe volledig is de BPM-oplossing die door Hyperion wordt aangeboden?

Het BI Platform

Tijdens de International User Conference in New Orleans was Performance Management de centrale boodschap. Onder leiding van president en CEO Godfrey Sullivan werd vier dagen lang Performance Management beleden – Hyperion style. Om een beetje idee te krijgen: de vierde dag had als motto: 'More ways to advance performance'. Waarmee Hyperion aangaf dat drie dagen lang Performance Management wat haar betreft nog lang niet genoeg is.

Het is dan ook niet overdreven om te concluderen dat Hyperion gepassioneerd is over BPM. In 2004 heeft ze door Heliview een onderzoek laten doen naar BPM in Nederland; een manier om ook de eigen organisatie tegen de meetlat te leggen en een overtuigend voorbeeld van 'Practice what you preach'.

De afgelopen jaren heeft Hyperion een aantal overnames gedaan om BPM ook verder software-matig in te vullen. Dat heeft geleid tot het Business Intelligence Platform, wat centraal staat bij de invulling ervan.

Hyperions BI Platform is een indrukwekkende verzameling van producten die geclusterd zijn onder de aandachtsgebieden Analytics, Performance Metrics, Query & Reporting, Enterprise Reporting, Developer Tools en Core & Data Integration Services. Het BI Platform wordt gecompliceerd met Hyperion Applications. Deze zijn onderverdeeld in Scorecarding & Dashboarding, Modeling, Planning, Budgeting and Forecasting, Consolidation and Reporting en Tailored Applications. In totaal gaat het hier om een stuk of acht aparte software-producten. Door het bieden van een complete oplossing wil Hyperion de laagst mogelijke Total Cost of Ownership (TCO) en de best mogelijke Return On Investment (ROI) binnen handbereik brengen.

Enterprise Reporting

Volgens Tobin Gilman, senior director product marketing, is Business Intelligence de combinatie van rapportage en analyse. Daar bovenop positioneert hij Performance Management, waarbij we het onder andere hebben over planning en control. Gestandaardiseerde rapporten worden gemaakt met behulp van Hyperion Reports. Hyperion SQR is bedoeld voor grote volumes en voor geparametriseerde rapporten waarbij precieze formatting een vereiste is. Samen met Hyperion Performance Suite (het oude Brio) vormen deze drie producten het Enterprise Reporting deel van het BI Platform.

Query & Reporting

Performance Suite is ook een onderdeel van het Query & Reporting deel. Hiertoe behoort ook Hyperion Intelligence wat bedoeld is voor ad hoc query en analyse. ROLAP, MOLAP en DOLAP zijn allemaal al ingebouwd. Op basis hiervan kunnen dashboards worden gedefinieerd. Offline analyse is mogelijk en ook koppeling met geografische informatie (ESRI) wordt ondersteund. Visual Explorer, Spreadsheet Services en Hyperion Analyzer zijn de overige componenten van Query & Reporting.

Essbase

Het eerder genoemde Essbase (huidige versie 7X) is een multi-dimensionale kubus. Hyperion Essbase Advanced Analytics maakt gebruik van deze opslagstructuur en maakt business calculaties, datamining, predictive analysis, simulaties en allocaties mogelijk. Overigens geldt nog steeds dat in 75 procent van de gevallen Excel de interface is om Essbase mee te bevragen. Hyperion Analyzer neemt hierin een bescheiden tweede plaats in. Essbase is inmiddels geëvolueerd tot een HOLAP-oplossing waarbij doorgestoken kan worden naar SAP BW, Teradata en relationele databases. Leaf level data zit hierbij niet in Essbase, maar blijft in de relationele databases.

Core & Data Integration Services

Dit onderdeel van het BI Platform bestaat uit Hyperion Application Link (HAL), Essbase Administration Services, Hyperion Deployment Services, Essbase Integration Services, Hyperion Hub en Hyperion MDM Server.

Essbase Integration Services (EIS) is de enige manier om vanuit Essbase door te drillen naar achterliggende relationele databases zoals bijvoorbeeld Oracle of MS SQL Server. Voor de communicatie tussen EIS en Essbase Analytic Server wordt gebruik gemaakt van TCP/IP.

HAL staat voor Hyperion Application Link. Volgens Hyperion is het geen ETL-tool, hoewel het er in sommige aspecten veel op lijkt. Hyperion heeft het over 'end-to-end processing beyond ETL'. Hoe dan ook, HAL is een IT-tool en niet bedoeld voor de business. Het is afkomstig van Vignette (Visual Designer) en wordt door Hyperion gebruikt om data in Performance Management en applicaties te krijgen. HAL maakt gebruik van bouwstenen (building blocks). Dit zijn software-componenten die speciaal zijn gemaakt om de connectie met een bepaalde applicatie of functie tot stand te brengen.

Voorbeelden hiervan zijn bouwstenen voor ODBC, flat files en voor Word en Excel. Deze bouwstenen worden als onderdeel van HAL meegeleverd. Daarnaast zijn er bouwstenen die additioneel gekocht kunnen worden. Hiertoe behoren bouwstenen voor SAP, JD Edwards, Hyperion Enterprise en Hyperion Pillar. HAL werkt zowel met Hyperion software als met niet-Hyperion-producten, in tegenstelling tot HUB dat alleen met Hyperion-producten werkt.

Meetlat

Terug naar de vraag hoe volledig de BPM-oplossing van Hyperion is. Welke onderdelen van de drietrapsraket Strategy Mapping – Activity Based Costing – Key Performance Indicatoren worden ondersteund? Hyperion Performance Scorecard (onderdeel van Applications) biedt de functionaliteit om Strategy Mappings te maken. Met Hyperion Business Modeling (onderdeel van Hyperion Performance Management Suite) kan Activity Based Costing/Management (ABC/ABM) worden ingevuld. En met

Hyperion Metrics Builder kunnen vervolgens KPI's worden gedefinieerd. Kortom: de complete visie op BPM kan ook software-matig worden ingevuld.

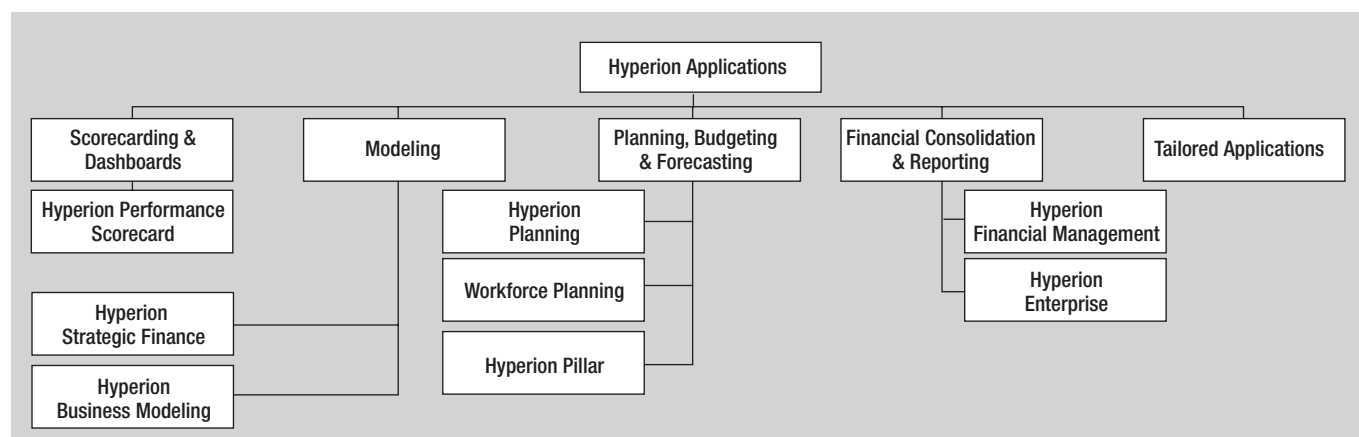
De enorme verscheidenheid aan producten kan overigens wel eens een extra drempel vormen voor organisaties die geïnteresseerd zijn in BPM. Welke producten in een specifiek geval dan interessant zijn, zal voor niet-ingewijden een niet direct te beantwoorden vraag blijken te zijn. Enige vereenvoudiging en helderheid in het productaanbod lijkt derhalve een goed idee. Het eerder genoemde onderzoek dat Heliview Research op verzoek van Hyperion heeft uitgevoerd naar Performance Management in Nederland (2004), wijst onder andere uit dat voor wat betreft BI platform Hyperion een derde plaats inneemt. Zowel de oplossingen van Cognos (22 procent) als SAP (20 procent) worden vaker toegepast dan die van Hyperion (19 procent). Voor een organisatie die Performance Management claimt kan dit alleen maar als een zware affront worden opgevat. Een derde plaats is op zichzelf al een prestatie die tot diep nadenken uitnodigt, maar voorgedaan worden door een generieke BI-leverancier als Cognos en een ERP-leverancier, moet door Hyperion als een gotspe worden ervaren.

Duidelijk is echter dat organisaties de toegevoegde waarde van Performance Management Hyperion-stijl nog niet hebben ontdekt.

Overnames

Van de meest recente overnames zijn de overname van Brio en Razza Solutions het meest interessant. De producten van Brio zijn inmiddels opgenomen in Hyperion Performance Suite. Door de overname begin dit jaar van Razza Solutions heeft Hyperion de beschikking gekregen over een Master Data Management product: de Razza Dimension Server, dat nu als onderdeel van het Business Intelligence Platform van Hyperion wordt aangeboden (Hyperion MDM Server). Met behulp van de Master Data Management Server wordt de mogelijkheid geboden om the single version of the truth te realiseren.

Master data betreffen de over het algemeen wat statischer data zoals producthiërarchieën, geografische indelingen etcetera,

Afbeelding 3: Opbouw Hyperion Applications.

---

wiens indelingen deel uitmaken van de transacties die worden vast-gelegd. Dat MDM een hot topic is was wel duidelijk. Tijdens de sessie over Master Data Management was de interesse overweldigend. Master Data Management moet overigens niet geassocieerd worden met het Hub-product van Hyperion. Dit product heeft betrekking op metadata (data die andere data of processen beschrijven).

Hyperion stelt zich op het standpunt dat Master Data Management een business issue is en dus ook door de business opgepakt dient te worden. Master data zijn hiërarchische data en completeren datawarehouse- en referentiedata. De MDM-server is het product waarmee alles beheerd wordt. Vanuit de MDM-server kunnen data worden verspreid naar bijvoorbeeld Hyperion Hub (metadata), maar via ETL of EAI kunnen ook data worden doorgezet naar een datawarehouse, operational data store (ODS) of datamart.

MDM is onderdeel van het BI Platform. MDM-data zitten vaak in veel verschillende systemen. Volgens de Tower Group hebben we het dan in de helft van alle gevallen over meer dan 11 verschillende systemen. De software werkt zowel met Hyperion- als niet-Hyperion producten samen.

De toegevoegde waarde van Performance Management Hyperion-stijl is nog niet ontdekt

Om MDM succesvol in te kunnen voeren moet worden afgesproken dat masterdata centraal zullen worden bijgehouden. De verschillende informatiesystemen leveren de inhoud (data) aan MDM. MDM signaleert de wijzigingen in de structuur maar maakt zelf geen wijzigingen in de aanleverende systemen. Dat is ook logisch. De verschillende systemen zullen zelf de aangereikte wijzigingen moeten doorvoeren. MDM is met andere woorden geen DDL (data definition language).

De prijs van het MDM-product is gebaseerd op het aantal servers en gebruikers; niet op het aantal aangesloten bronnen. Prijzen beginnen met \$100.000 (2 admin.) waarbij \$ 40.000 wordt betaald voor een extra server. Per gebruiker moet je rekenen op \$ 6000.

Uiteindelijk is het ook mogelijk om de toegang tot applicaties via MDM te regelen (indien gewenst). Hiermee wordt MDM dus een soort centrale toegang tot applicaties. MDM kan zowel 2-tier als 3-tier werken en is niet browser-based. MDM is op Windows gebaseerd en niet onder UNIX beschikbaar. De database onder MDM kan Oracle of SQL Server zijn. Import/export gebeurt via het inlezen van textfiles of XML-files. Douglas Cosby, de voormalige president van Razza Solutions, benadrukt dat MDM geen DDL doet, een admin tool is en services ter beschikking stelt. Het

is geen data movement tool en ook geen ETL-tool. Dat betekent dat MDM dus geen inserts in een database zal doen of businesslogica afdwingt.

Uitdagingen

De uitdaging waarmee Hyperion te maken heeft is er een van perceptie. In de markt wordt Hyperion vaak nog gezien als een organisatie die alleen of voornamelijk Essbase voert. In het verlengde daarvan geldt eveneens dat de meeste organisaties Hyperion in de financiële hoek positioneren. Daar is uiteraard niets mis mee en het is ook zeker mede gebaseerd op de sterke positie die Hyperion hier inneemt. Het is echter een nadeel wanneer de boodschap BPM heet. Business Performance Management kent immers naast de financiële component de even belangrijke componenten klanten, interne processen en leren & groeien. Hyperion zal organisaties ervan moeten overtuigen dat ze ook in deze overige drie componenten een serieuze partner is en deze visie met software kan invullen. Dat betekent overigens ook dat ze haar contacten binnen klantorganisaties breder zal moeten trekken.

Conclusie

Hyperion is de Business Performance Management company. Helaas wordt ze nog vaak gezien als een Essbase only softwareleverancier die zich met name beweegt in de financiële hoek. Dit zijn dan ook de uitdagingen waarvoor Hyperion zich gesteld ziet. Dat Hyperion meer biedt dan alleen het alom gewaarde Essbase blijkt wel door de overnames van Brio en Razza. De Brio-producten zijn inmiddels in de productlijn opgenomen als Hyperion Performance Suite. De overname van Razza heeft Hyperion de beschikking gegeven over een heuse Master Data Management-oplossing die het als Hyperion MDM heeft hernoemd. Met name van de MDM offering mag verwacht worden dat het de aandacht breder weet te trekken dan alleen Essbase. Een grotere en belangrijker uitdaging is om aan het stempel te ontkomen van een leverancier die alleen thuishoort in de financiële hoek. Wie BPM zegt heeft het immers ook over het klantenperspectief, de interne processen en groeien & leren. Dat betekent dat Hyperion ook andere contacten moet aangaan binnen organisaties dan alleen financiële contacten.

En tenslotte zal Hyperion het brede scala aan producten waarover ze beschikt, op heldere en vooral eenvoudige wijze naar de markt moeten communiceren. In termen van geboden functionaliteit is het aanbod rijk. Helaas is het resultaat ook een ruime verzameling aan software-producten die voor geïnteresseerde organisaties niet altijd spontaan te begrijpen zijn. Zolang ze in haar producten-aanbod geen vereenvoudiging doorvoert, zullen organisaties blijven kiezen voor generieke leveranciers. Rijkere functionaliteit en completere visie ten spijt.

Paul van der Linden (Paul.PFH.vanderLinden@AtosOrigin.com) is senior consultant Data Warehousing/BI bij Atos Origin en geeft leiding aan Data Warehousing Cost & Lifecycle Management (CLM).